

“Si els Estats Units ataquen l'Iran hi pot haver una gran guerra regional”

Trita Parsi (Ahvaz, Iran, 1974) és el president del National Iranian American Council, una entitat que promou la relació entre l'Iran i els Estats Units. És un reconegut expert en el Pròxim Orient que ha col·laborat amb l'ONU i amb el Congrés dels Estats Units, i que ha fet de comentarista de la BBC, la CNN i Al-Jazira. Davant l'augment de la tensió, Parsi parla de les possibilitats d'una nova guerra a la regió a la vegada que recorda que l'Iran va oferir un acord al Govern nord-americà l'any 2003, tot i que aquest ara ho negui.

Creu que l'escalada verbal de les últimes setmanes del Govern de George Bush envers l'Iran té com a finalitat preparar el terreny per a un atac?

—Sospito que sí. Hi ha dues possibles interpretacions dels moviments de Bush: o intenta enfortir la seva posició per a una negociació futura, o bé comença a preparar l'opinió pública per a una confrontació. Si fem cas del comportament en el passat d'aquesta administració en les seves relacions amb l'Iran, crec que la segona hipòtesi és més plausible que la primera.

—Però el comportament del Govern no ha estat tan diferent del que han tingut els anteriors ...

—Cert, però amb una petita diferència. El 2003, just després de la guerra a l'Iraq, quan la fàcil victòria dels Estats Units feia preveure que Teheran seria la propera estació del projecte neo-conservador, els iranians van fer una oferta sense precedents. A canvi de l'acceptació del règim actual, la retirada del règim de sancions i la persecució a l'Iraq del grup d'oposició armat Mujahidins-i-kalb, l'Iran es compro-

metia a retirar el seu suport a Hamàs, a desarmar Hezbol·lah i convertir-lo en un partit polític, una transparència absoluta en el seu programa nuclear, cooperar en l'estabilització de l'Iraq, i el més sorprenent, donar suport al pla de pau proposat per l'Aràbia Saudita el 2002. Aquesta pla es basava en el reconeixement d'Israel per part del món àrab si es creava un estat palestí a les fronteres del 1967. Doncs bé, els falcons de l'equip Bush ni tan sols van respondre la proposta. No estaven interessats a negociar, volien un canvi de règim. Ara que les condicions iranianes són molt més exigents, difícilment estan pensant en una negociació.

—Han reconegut mai les autoritats nord-americanes que va rebre aquesta oferta?

—No, fa pocs dies Condoleezza va tornar a negar que l'oferta s'hagués produït. Però sí que ho ha reconegut l'ambaixador suís a Teheran, que després de la primera guerra del Golf ha actuat com a intermediari entre els Estats Units i l'Iran. A més, el congressista per al qual treballa, un republicà que ha viscut a l'Iran i parla

el persa, va rebre una trucada de Karl Rove [de l'oficina d'Afers Estrangers] explicant-li l'oferta en el seu moment, i la discutiren durant dues hores. De fet, fins i tot a la web del *Washington Post* es pot trobar l'esborrany.

—I l'Iran ara continua interessat a negociar?

—Després de no rebre cap resposta dels nord-americans, els iranians van entendre que l'única alternativa que els quedava era la confrontació, que aquest era l'únic llenguatge que entén Bush. I atesa la situació actual, la majoria creu que ha estat tot un èxit. Ara bé, les autoritats iranianes no volen arriscar-se a una confrontació directa amb els Estats Units. Probablement, això explica la seva reacció tan tèbia davant la detenció dels diplomàtics iranians a Erbil. Els iranians saben que l'única manera que té Bush per justificar una nova guerra davant l'opinió pública és mitjançant una escalada violenta. Amb el Congrés en mans dels demòcrates, mai rebrà l'acceptació per iniciar una guerra. Per això, si els iranians són llestos, no respondran a unes provocacions que podrien ser una trampa. D'altra banda, sembla que després de la derrota d'Ahmadinejad a les municipals del desembre els equilibris interns del règim afavoreixen els moderats, molt més proclius a la negociació. Però quan dos països en conflicte no parlen entre si, sempre hi ha marge perquè un malentès sigui el detonant d'una conflagració.

—Què passaria si els Estats Units ataquessin, hi hauria una guerra total entre ambdós països?

—Depèn de l'abast de l'atac. Si fos limitat, els iranians podrien jugar la carta del victimisme i buscar l'aïllament dels Estats Units a l'esfera internacional. Però si l'atac és a gran escala, i no es limita a les centrals nuclears sinó també als arsenals d'armament convencional, hi pot haver una gran guerra regional. L'Iran no és un país feble com l'Iraq al

2003, té prou recursos per respondre fora del seu territori.

—Tota aquesta crisi, com ha afectat a l'oposició interna?

—N'és la primera víctima. Després que els Estats Units anunciessin que finançarien amb 75 milions de dòlars les ONG iranianes per promoure el canvi polític, al Consell Nacional Iranoamericà sempre hem rebut la mateixa resposta a les nostres propostes de col·laboracions per part de les associacions de civils: "Truqui'ns d'aquí a dos anys."

—Com valora el paper d'Europa davant d'aquesta situació?

—Tot i que la Unió Europea està clarament en contra d'un conflicte amb l'Iran, no està fent res per evitar-lo. No sé fins a quin cert punt Europa pot aturar una guerra, ja que a l'administració actual no li ha importat mai gaire la seva opinió, però almenys hauria de liderar un projecte diferent per a la regió.

—Quin projecte alternatiu podria portar estabilitat a la regió?

—Crec que s'hauria d'avançar cap a un escenari semblant a l'europeu, és a dir, un sistema col·lectiu de seguretat que oferís garanties a tots els països de la regió. Crec que una de les demandes clau per acomodar l'Iran és que sigui reconegut com un actor legítim dins la regió. Desde fa vint-i-set anys els Estats Units s'han dedicat a convèncer els països limítrofs d'aïllar l'Iran en qüestions com la construcció d'oleoductes internacionals. Això s'ha d'acabar. Si les relacions contiuen marcades pel principi de l'equilibri de poder, cada cinc o deu anys tindrem una nova guerra, com ha passat durant les últimes dècades.

—Què passaria si l'Iran aconseguís la bomba nuclear?

—Seria un desastre per a la regió, i a més, no crec que aportés res de bo a l'Iran. No crec que l'Iran vulgui realment la bomba per utilitzar-la, sinó per incrementar el seu estatut dins la regió, ja que l'Iran té la pretensió de convertir-se en la potència hegemònica. No obstant això, la nuclearització de l'Iran acabaria comportant que altres països, com Egipte o l'Aràbia Saudita, seguissin els seus passos, amb la qual cosa en lloc de guanyar posicions a la regió s'acabaria tornant a un *status*

“Si l'Iran aconseguís la bomba atòmica seria un desastre per a la regió i no els aportaria res de bo”

quo com l'actual, però més perillós, és clar.

—En què podria consistir una sortida dialogada a la crisi sobre el programa nuclear iranià?

—La qüestió nuclear va més enllà del cas concret de l'Iran i ha posat de manifest la crisi del Tractat de No Proliferació (TNP). Una forma de solucionar-ho seria reformar el TNP de manera que prohibís l'enriquiment d'urani, però per a fer-ho els països que disposen d'armament nuclear haurien de comprometre's davant la comunitat

internacional a complir íntegrament el tractat i a desmantellar progressivament els seus arsenals. Una alternativa és realitzar programes d'enriquiment d'urani regional, quelcom semblant al que van fer Alemanya i França amb la producció d'acer l'any 1950. L'Iran ha dit que acceptaria aquesta sortida per a l'Orient Pròxim, sempre que les instal·lacions estiguessin a l'Iran. Els Estats Units ho rebutgen de pla.

Ricard González
Washington